

Lokal udviklingsstrategi for

LAG Sønderborg

under landdistriktsprogrammet
for perioden 2007 - 2013

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
Formalia	3
Redegørelse for udarbejdelsen.....	4
Rollefordelingen mellem formand/bestyrelse/koordinator	
Forretningsorden	5
Funktionsbeskrivelse for koordinator	6
Analyse	
Historie og baggrund	7
Befolkning og alderssammensætning	8
Erhvervs sammensætning	10
Turisme og uddannelse	11
Pendling	12
Beskatningsgrundlag	13
Landsbyer og Landsbylaug.....	13
Væsentligste udfordringer.....	15
Strategi	
Visionen for LAG Sønderborg.....	16
Samarbejdsrelationer.....	17
Kvantificerede målsætning	18
Forventede aktiviteter	19
Projekter og projektholdere.....	20
Budget, Tidsplan og Bemærkning.....	21
Region Syddanmarks godkendelse.....	22
Sønderborg Kommunes godkendelse.....	23
Bestyrelsens underskrifter.....	24

Kildehenvisning i forbindelse med udarbejdelsen af analysedelen:
Sønderborg Kommune, Udviklingsafdelingen. www.sonderborg.dk
Center for Erhvervsudvikling. www.cfe.dk
Kommunale Nøgletal. www.noegletal.dk
Danmarks Statistik, Statistikbanken. www.dst.dk
RST, det regionale turistselskab
Kommunernes Landsforening

Formalia

Navnpålokalaktionsgruppe:

LAG Sønderborg
c/o Landdistrikternes Fællesråd
Jacob Gades Allé 5
6600 Vejen

CVR nr.: 3062 4297
NemKonto: 9797-0000540013
Telefonnr. 76 34 03 53
E-mail: koordinator@lag-sonderborg.dk
www: www.lag-sonderborg.dk

Den lokale aktionsgruppe er hjemmehørende i Sønderborg Kommune, og er en aktionsgruppe under landdistriktsprogrammet 2007 – 2013.

Kontaktperson

Formand
Flemming Toft
Dyntvej 102
6310 Broager

Mobil: 2047 7786 (hverdage, dagtimer)
Hjem: 7444 9386
e-mail: formand@lag-sonderborg.dk

Koordinator:

LAG Sønderborgs Sekretariat
c/o Landdistrikternes Fællesråd
Jacob Gades Allé 5
6600 Vejen

Att.: Martin H. Brunsgaard
Mobil: 29 91 69 65
e-mail: koordinator@lag-sonderborg.dk

Godkendelse:

Strategien er godkendt af Sønderborg Kommune, som det kan ses i Bilag 6 samt af Region Syddanmark og Vækstfora, hvilket det fremgår af Bilag 5.

Redegørelse for udarbejdelse af lokal udviklingsstrategi og gennemførelse

Bestyrelsen besluttede tidligt i forløbet at koordinatorrollen ikke skulle fyldes ud med en fasttilknyttet person i opstartsfasen. Modsat har bestyrelsen hele tiden ønsket at tilknytte viden og kompetencer.

Således foranlediget blev beslutningen, at der i forbindelse med udarbejdelse af den lokale udviklingsstrategi skulle gøres brug af Sønderborg Kommune og Landdistrikternes Fællesråd. Indledende blev der gennemført to møder med bestyrelsen, hvor parterne deltog. Fordelingen af indsatsen har været, at Landdistrikternes Fællesråd har udført proceslederrollen, og at Sønderborg Kommune har bidraget med specielt input til analysedelen.

Alle input og forslag har været i dialog i bestyrelsen, og dermed gennem bestyrelsesmedlemmer blevet foreholdt medlemmerne og øvrige interessenter gennem processen. En god dialog frem til 1. udgave af udviklingsstrategien som den 5. december 2007 blev fremlagt for borgerne, organisationerne og ikke mindst medlemmerne på et borgermøde. Et møde der var arrangeret som et café-møde, hvor der også var mulighed for, at deltagerne kunne få gode råd til projektudfærdigelse. De tilstedeværende medlemmer godkendte indholdet i udviklingsstrategien på mødet den 5. december med et par bemærkninger, som de ønskede ændret.

Efter den 5. december blev strategien tilpasset i forhold til input fra mødedeltagerne, og hermed var 2. udgave klar til høringsfasen på nettet, hos Sønderborg Kommune samt Region Syddanmark.

Gennem hele fasen har information været tilgængeligt via hjemmesiden, og bestyrelsen oplever, at der har været en god proces og en udviklende borgerinddragelse.

Endelig skal det understreges, at bestyrelsen opfatter arbejdet med den lokale udviklingsstrategi som en løbende proces.

Redegørelse for udarbejdelse af revideret udgave af lokal udviklingsstrategi

Processen med at revidere udviklingsstrategien blev indledt på et bestyrelsesmøde den 18. august 2009. Her besluttede bestyrelsen, at man ønskede at videreføre de 3 indsatsområder: 1. Iværksætteri & erhvervsprojekter 2. Natur- og kulturhistoriske projekter og 3. Aktiviteter der skaber positiv udvikling i landsbyen. Desuden blev det besluttet at fastholde den hidtidige procentuelle fordeling af projektmidlerne mellem de 3 indsatsområder. Endelig besluttede bestyrelsen, at fastholde udviklingsstrategiens åbne definition af begrebet "landdistrikter".

På baggrund af bestyrelsens input udarbejdede formanden og koordinatoren et forslag til en revideret udgave af udviklingsstrategiens. Der var i overvejende grad tale om justeringer med udgangspunkt i erfaringer fra perioden 2007-2009. De væsentligste ændringer i denne reviderede udgave består i

- Justering af kvantificerede målsætninger
- Tilpasning af afsnittet "Projekter og projektholder", så den beskriver den faktiske praksis
- Tilføjelse af forventede aktiviteter for 2009-2011
- Tilretning af budget for den kommende periode

Det videre forløb:

- Bestyrelsesmedlemmerne har haft mulighed for at komme med yderligere input til strategien i perioden fra 17. september til 7. oktober 2009
- Bestyrelsens input indarbejdedes i en endelig 2. udgave af strategien, som fremlagdes til godkendelse på bestyrelsesmødet den 22. oktober 2009
- Udviklingsstrategien var i høring hos medlemmer i perioden 2.-23. november 2009. Der indkom ingen høringssvar.
- Udviklingsstrategien blev godkendt af Region Syddanmark den 2. december 2009 og af Sønderborg Kommune den 15. december 2009.
- Udviklingsstrategien sendes til godkendelse hos FødevarerErhverv den 4. januar 2010.

Rolle-/opgavefordelingen mellem formanden/bestyrelsen/koordinatoren

Rollefordelingen mellem formand og bestyrelse samt koordinator fremgår for hovedpartens vedkommende af den vedtagne forretningsorden.

ForretningsordenforforeningenLAGSønderborg

1. Forretningsordenen er bestyrelsens egne adfærdsregler, og kan ved simpelt flertal ændres af bestyrelsen.
2. Konstituering.
 - a. Bestyrelsen konstituerer sig på første bestyrelsesmøde efter generalforsamlingen.
 - b. Der vælges to næstformænd.
 - c. Samtidig nedsættes eventuelle faste udvalg.
3. Møder.
 - a. Der afholdes mindst 6 bestyrelsesmøder om året.
4. Formanden eller 2 bestyrelsesmedlemmer kan til enhver tid kræve afholdt bestyrelsesmøde.
5. Inviterede gæster kan deltage i hele eller dele af bestyrelsesmøder.
6. Sekretæren fører forhandlingsprotokol over møderne.
7. Referatet offentliggøres på Forum senest 7 dage efter mødets afvikling.
8. Indkaldelse.
 - a. Formanden indkalder til bestyrelsesmøderne.
 - b. Hvis formanden er forhindret kan næstformanden indkalde.
 - c. Møderne indkaldes pr. e-mail med udsendelse af dagsorden mindst 1 uge før afholdelsen af mødet.
 - d. Relevante bilag skal fremsendes senest 72 timer før mødet.
9. Ledelse.
 - a. Foreningen ledes af bestyrelsen.
 - b. Formanden leder bestyrelsesmøderne.
 - c. Hvis formanden er forhindret, leder en af næstformændene møderne.
 - d. Bestyrelsen tildeler fuldmagt til formanden, i forbindelse med en af de to næstformænd, samt til de to næstformænd i forening. Fuldmagten gælder alle dispositioner. Fuldmagten gælder indtil næste generalforsamling eller indtil den tilbagekaldes på et bestyrelsesmøde.
10. Afstemninger.
 - a. Afstemninger afgøres ved almindeligt flertal. Personvalg dog ud fra flest personlige stemmer.
 - b. Ved stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.
 - c. Der kan normalt kun træffes beslutning om sager, der er optaget på dagsordenen.
 - d. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.
11. Regnskab.
 - a. Koordinatoren er ansvarlig for udarbejdelse af foreningens årsregnskab.
 - b. Koordinatoren udarbejder foreningens budget, fører foreningens bogholderi og klargør kassekladde og bilag til den årlige revision.
 - c. Koordinatoren redegør for den økonomiske status på hvert ordinært bestyrelsesmøde.
12. Udvalg.
 - a. Der kan nedsættes faste udvalg i forbindelse med konstitueringen. Disse fungerer indtil næste konstituering.
 - b. Der kan nedsættes ad hoc-udvalg til løsning af enkeltopgaver. Disse opløses igen, når opgaven er løst.
 - c. Udvalgene arbejder efter et fastsat kommissorium og er i øvrigt ansvarlige overfor bestyrelsen.

Rollefordelingen mellem bestyrelse og koordinator foreslås at tage udgangspunkt i følgende stillingsbeskrivelse:

Funktionsbeskrivelse for LAG Koordinator Sønderborg:

Koordinatoren der til daglig har arbejdsplads i LAG Sønderborgs sekretariat, refererer til LAG Sønderborgs bestyrelse og i dagligdagen til formanden for samme.

Overordnet er opgaven at bistå og deltage i LAG Sønderborgs arbejde. Dette medfører nedenstående konkrete arbejdsområder:

- Bidrage til at mål og indsatser i den lokale udviklingsstrategi bliver opfyldt
- Fungere som rådgiver i forbindelse med påbegyndelse og gennemførelse af projekter
- Forestå validering af projektansøgninger inden bestyrelsesmøder mht. overholdelse af lovgivningen og LAG'ens udviklingsstrategi
- Varetage tilsynsopgaven i forhold til projektholdere
- Sekretær for LAG-bestyrelsen
- Medvirke til igangsættelse af det nye landdistriktsprogram og borgerkontakten
- Medvirke til at der skabes en god og fremadrettet kontakt mellem borgere og LAG'en
- Sikre LAG bestyrelsen en til enhver tid opdateret viden om landdistriktsprogrammet og mulighederne indenfor landdistriktsområdet generelt
- Sikre LAG bestyrelsen en opdateret viden om mulighederne for adgang til fonde og midler generelt.
- Sikre konkrete netværk til samarbejdspartnere og ministerier

Disse arbejdsområder byder følgende konkrete arbejdsopgaver:

- Referat fra alle bestyrelsens møder samt referat fra møder hvori koordinatoren deltager på vegne af LAG Sønderborg.
- Opdatering af strategisk udviklingsplan i samarbejde med relevante parter.
- Løbende bistå formand og den øvrige bestyrelse i de aktuelle opgaver og muligheder, der tildeles.
- Bidrage med input til LAG Sønderborg hjemmeside
- Understøtte generel kompetenceudvikling via netværk og vidensdeling
- Være katalysator for bestyrelsesarbejde og foreningsnetværk og sikre kompetenceudvikling for bestyrelse og ildsjæle
- Generel rådgivning til projektmagere omkring støttemuligheder, ansøgninger, m.v.
- Tage initiativer til at igangsætte aktiviteter, kontakte mulige projektmagere, koordinere projekter m.m.
- Koordinere med andre lokale, regionale, nationale eller internationale aktiviteter.
- Skaffe yderligere midler til LAG Sønderborg.

Planlægning og møder:

- Ved indgangen af hvert kvartal udarbejder formand og koordinator i samarbejde en plan, for koordinatorens kommende arbejdsopgaver. En planlægning der dækker mindst det kommende kvartal.
- Koordinatoren deltager i alle bestyrelsesmøder.
- Koordinatoren deltager på vegne af LAG Sønderborg i den uddannelse, der måtte blive foranlediget af Fødevarerministeriet i forhold til ansatte koordinatore.

Analyse af området

Analyse af Sønderborg-området

Sønderborg Kommune har et areal på 496 kvadratkilometer, der geografisk dækker øen Als og en radius på ca. 15 km ind i Jylland. Befolkningstallet er på ca. 76.000 indbyggere, hvor af de ca. 60.000 indbyggere bor på Als. Den største by i området er Sønderborg med ca. 30.000 indbyggere.

Historie og baggrund

Sønderborg-området har været beboet længe før vores tidsregning. På Als findes den tætteste koncentration af fortidsminder, der vidner om at der allerede dengang var en høj befolkningstæthed i området.

I middelalderen blev der bygget borge og slotte, og kommunen kan i dag bryste sig af at have fem slotte indenfor kommunegrænsen. Slottene har fungeret som bolig for flere af de hertuger som har regeret i de Slesvig-Holstenske hertugdømmer, og for Kong Christian den 2., da han sad som fange på Sønderborg Slot.

Navnet Sønderborg nævnes første gang i 1256 i et kongeligt brev. Byen blev grundlagt som købstad for Als og Sundeved.

I løbet af 13-1400-tallet voksede byen og blev bebygget med købmands- og håndværkergårde. Sønderborg var tidligt en betydelig søfartsby. I 1700-tallet husede byen over 100 skipper- og søfarerfamilier, som havde deres udkomme fra søfart i Østersøen – ikke mindst ved transport fra teglværkerne omkring Flensborg Fjord.

I nyere tid er den største påvirkning af området sket efter etableringen af Danfoss på Nordals. Mads Clausen etablerede Danfoss i 1933. Virksomheden voksede meget hurtigt og den er i dag Danmarks største industrivirksomhed med over 5.000 medarbejdere i Nordborg og 21.000 på verdensplan.

Danfoss har betydet, at Sønderborg er stærkt repræsenteret indenfor de teknologiske brancher i forhold til de øvrige regioner i Danmark. Sønderborg markerer sig i dag som Danmarks mest betydningsfulde klynge indenfor Mekatronik industrien. De mange teknologiske virksomheder har været med til at skabe den markante vækst og dynamik, vi ser i området.

Dynamikken og væksten sikres gennem stadig udvikling og samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv og kommune. I 2007 blev det nye Universitet Alision indviet på havnefronten. Bygningen huser Syddansk Universitet, Forskerparken, en række private virksomheder og en koncertsal til 1.000 tilskuere.

På modsatte side af havnen afvikler kommune den sidste rest af den gamle industrihavn for at gøre plads til nye attraktive aktiviteter på havnefronten. Der er dannet et selskab med kommune og erhvervsliv som deltagere, der skal bane vejen for udvikling af området. Selskabet har entret med den kendte amerikanske arkitekt Frank Gehry om en masterplan og etablering af et hotel i den kendte Gehry-stil, der kendes fra Guggenheim Museet i Bilbao og en lang række andre bygninger.

Et andet ambitiøst projekt er Projekt Zero, hvor målsætningen er, at Sønderborg Kommune skal være CO₂-neutral i 2029. Projektet er igangsat af områdets virksomheder, der producerer en lang række intelligente energihåndteringssystemer, der kan spare på eller skabe energi uden brug af fossile brændstoffer. Danfoss administrerende direktør Jørgen Mads Clausen har udtalt, at projektet forventes at give 5.000 nye arbejdspladser til området.

På turismeområdet har Danfoss etableret en oplevelsespark Danfoss Universe, der siden åbningen i 2005 har haft mere end 450.000 besøgende gæster. Med etablering af Danfoss Universe kom der tiltro til en vækst i turismeerhvervet og der er siden åbnet et nyt feriecenter med vandland og wellness i Gråsten, ligesom der er udstykket 450 nye sommerhusgrunde og etableret flere kystnære ferielejligheder.

Da hele Sønderborg Kommune udgøres af øen Als og halvøen Sundeved er der overalt en unik natur, hvor de grønne landskaber overalt blander sig med de blå farver fra det omkringliggende hav eller fjord. Sønderborg er derfor fra naturens hånd begunstiget med en attraktiv natur til rekreative formål såvel til lands som til vands.

Med det høje aktivitetsniveau på uddannelsesområdet, turismen og i erhvervslivet generelt står Sønderborg-området overfor store udfordringer med at skaffe den nødvendige arbejdskraft. De flotte byer og naturen giver dog et godt udgangspunkt.

Befolkning og alderssammensætning

Sønderborg Kommune har haft en stagnerende befolkningstilvækst i de seneste år, og befolkningsfremskrivninger viser, at der i 2020 vil være 0,2% færre indbyggere i kommunen. Det er meget pænt sammenlignet med de øvrige kommuner i Sønderjylland, men et stykke under landsgennemsnittet, hvor der er en tilvækst på 3,1%.

Befolkningsfremskrivning 2007-2020

	2007	2020	Difference	Difference i %
Sønderborg	76.825	76.670	-149	-0,2
Tønder	40.331	37.316	-3.015	-7,5
Åbenrå	60.044	60.512	+468	+0,8
Haderslev	56.275	55.791	-484	-0,9
"Gl. Sønderjyllands Amt"	233.475	230.289	-3.186	-1,4
Region Syddanmark	1.189.817	1.218.326	+28.509	+2,4
Hele landet	5.447.084	5.616.172	+169.088	+3,1

Ved at dele befolkningsfremskrivningen op i aldersgrupper kan vi se, hvordan udviklingen er i den arbejdsdygtige gruppe fra 16 til 65 år. Her vil der i 2020 være 2.425 færre i den arbejdsdygtige alder til at klare de jobs, der er i området. Arbejdskraften falder, og andelen af ældre over 65 år stiger samtidigt meget kraftigt. Det bliver således færre til at holde områdets indtjening oppe, samtidigt med at udgifter til pleje af ældre formodes at stige.

Aldersfordelt befolkningsfremskrivning 2007 – 2020

Sønderborg	2007	2020	Difference	Difference i %
0 – 15	15.506	13.475	- 2.031	- 13,1
16 – 19	3.813	3.928	+ 115	+ 3,0
20 – 29	7.106	7.760	+ 654	+ 9,2
30 – 65	37.466	34.272	- 3.194	- 8,5
> 65	12.934	17.235	+ 4.301	+ 33,3

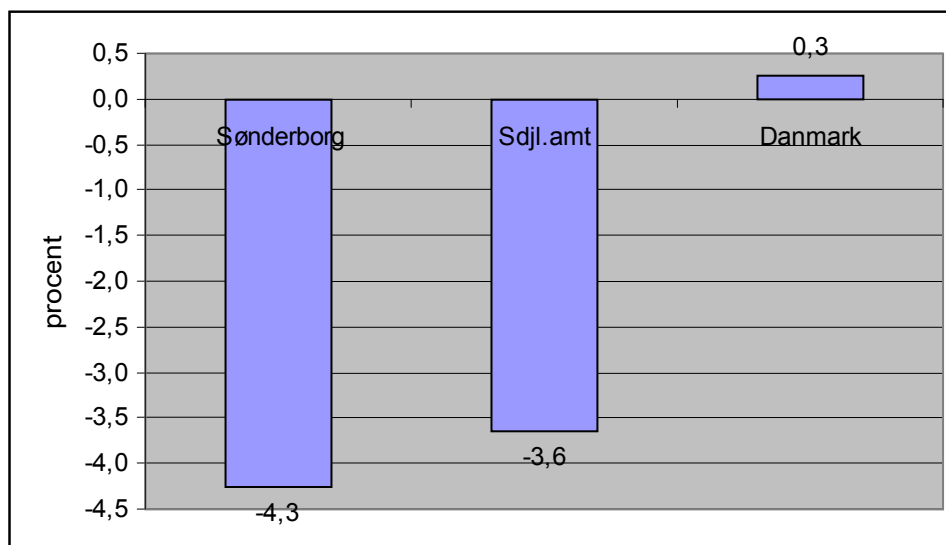
Beskæftigede

Den faktiske udvikling i beskæftigede har været for nedadgående i perioden 1999-2006. Her har der været et fald i beskæftigelsen på 4,3% i Sønderborg, mens der på landsplan har været en svag vækst i beskæftigelsen på 0,3%. Faldet i arbejdsstyrken skyldes ikke nedgang i virksomhedernes ordretilgang, men at der ikke kan tiltrækkes den nødvendige arbejdskraft til området.

Udvikling i beskæftigede 1999 – 2006

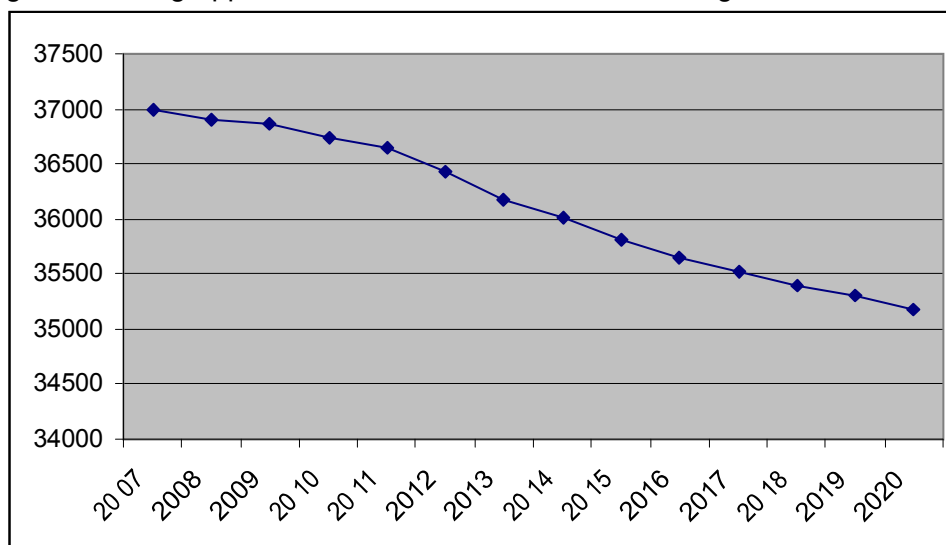
	1999	2006	Difference i %
Sønderborg	38.636	36.993	- 4,3
Sønderjyllands Amt	128.460	123.784	- 3,6
Danmark	2.747.488	2.754.646	+ 0,3

Aldersgruppen 16 – 66 år

En prognose for beskæftigelsen i Sønderborg viser, at antallet af arbejdspladser vil falde fra ca. 37.000 arbejdspladser i dag til ca. 35.000 arbejdspladser i 2020. Prognosen viser, at hvis det ikke lykkes, at gøre Sønderborg mere attraktiv som bosætningskommune vil tendensen med et fald i beskæftigelsen fortsætte.

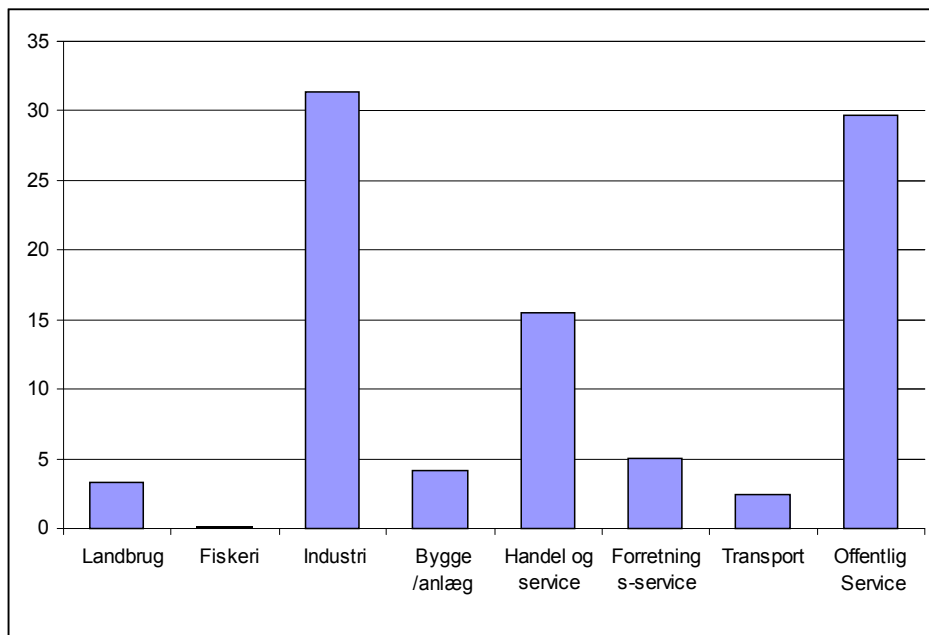
Antal beskæftigede i aldersgruppen 16 – 66 år 2007 – 2020 i Sønderborg kommune

Forudsætning: Statistisk har 75 % af den totale aldersgruppe 16 – 66 år i Sønderborg kommune (= de 7 sammenlægningskommuner) været i beskæftigelse i 2006. Denne %-del er anvendt i forhold til den totale aldersgruppe i årene 2007 – 2020.

Erhvervssammensætning

Der er 31% af de beskæftigede, der er ansat i industrien og tilsvarende 29% indenfor offentlig service. Herefter følger handel og service med 15%, mens landbruget ligger helt nede på ca. 3%.

(Kilde: Kommunernes Landsforening 2003. KL oplyser ikke alle brancher og de sammenlagte tal giver derfor ikke 100 procent)

Sønderborg Kommune er kendetegnet ved flere store traditionelle industrivirksomheder, der er under omstilling til højteknologiske virksomheder indenfor det der kaldes mekatronik, som betegner samspillet mellem mekanik, elektronik og software. Udover de få store virksomheder som Danfoss, Sauer-Danfoss, Siemens og Linak, er der en stor underskov af små virksomheder med få ansatte. Det gælder dog for begge grupper af virksomheder, at de er meget påvirkelige af den internationale økonomi. Omstillingsprocessen understreges bl.a. af at Sønderborg har landets største koncentration af ingeniører (ca. 1.900 ingeniører) uden for hovedstadsområdet.

En undersøgelse fra 2006 fra Copenhagen Business School viser, at Sønderborg-området har en af landets største andele af ansatte indenfor den såkaldte "kreative klasse" kun overgået af København og Århus. Den kreative klasse er i Sønderborg tiltrukket af et godt og alsidigt kulturliv med musik, der spænder fra moderne til klassisk, samt teater og andre kulturtilbud. Herudover betyder tilstedeværelsen af en af Danmarks betydeligste mekatronik-klynger, at det tiltrækker mange kreative hoveder, der ønsker at arbejde med et dynamisk og udviklende arbejdsområde.

På landbrugsområdet er den altovervejende produktion svineproduktionen i forholdsvis store brug. Der har været og er en kraftig strukturudvikling i området med høje jordpriser til følge. Den ensidige landbrugsproduktion betyder også, at der i dag er for få kreaturer til afgræsning af de eng områder, der ofte opfattes som attraktive for landsbyboerne. Sammen med den traditionelle landbrugsproduktion er der nogle få men store frugtplantager pga. af det milde klima på Als.

Turisme

Turismeerhvervet er under kraftig vækst i området med oplevelsesparken Danfoss Universe i spidsen, men også med etablering af nye feriecentre og overnatningsmuligheder, der har betydet flere turister til området. Danfoss Universe har siden åbningen i 2005 haft et årligt besøgstal på ca. 160.000 besøgende, og antallet af overnatninger på hotel og feriecentre er næsten fordoblet siden åbningen.

Kategori	Overnatninger 2004	Overnatninger 2005	Overnatninger 2006
Hotel- og feriecentre	81.266	151.037	176.031

(Kilde: RST – det regionale turistudviklingsselskab)

I 2004 udarbejdede det regionale turistudviklingsselskab RST en opgørelse over det samlede antal turistovernatninger i Sønderborg. Opgørelsen viste at der var ca. 900.000 overnatninger, og at disse turister havde et forbrug på tilsammen ca. 300 mio. kr. Siden 2004 er der ikke lavet en totaloptælling af antal overnatninger.

Det er Sønderborg Kommunes målsætning at blive børnefamiliernes foretrukne feriemål i Danmark.

Uddannelse

Sønderborg Kommune ønsker, at udvikle sig til en attraktiv studieby med et godt studiemiljø, der omfatter hele byen.

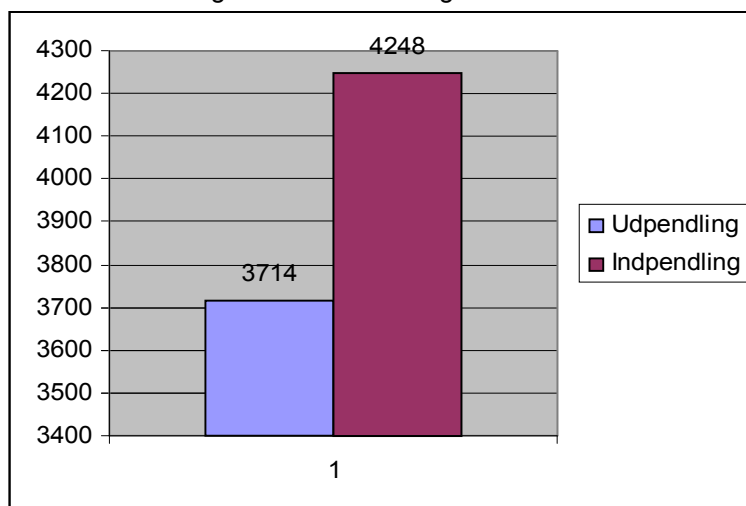
På skoleområdet ønsker kommunen, at blive blandt de bedste folkeskoler i Danmark blandt andet ved, at højne kvaliteten i undervisningen og benytte den nyeste forskning i hvordan børn individuelt lærer bedst.

Pendling

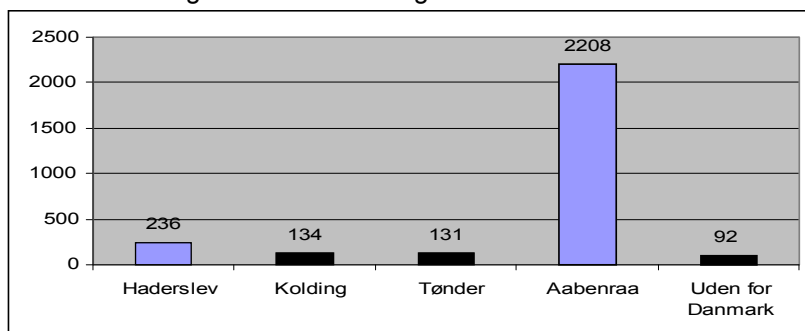
Der er en begrænset ind- og udpendling af Sønderborg Kommune, hvilket hænger sammen med at kommunen er omgivet af kyst med undtagelse af kommunegrænsen mod Aabenraa Kommune. Det er dog også til Aabenraa Kommune de fleste personer pendler til eller fra. Netto indpendlingen er ca. 500 til Sønderborg.

Med etablering af motorvejen til Sønderborg vil der kunne tiltrækkes flere og trekantsområdet vil være indenfor overkommelig daglig rejsetid.

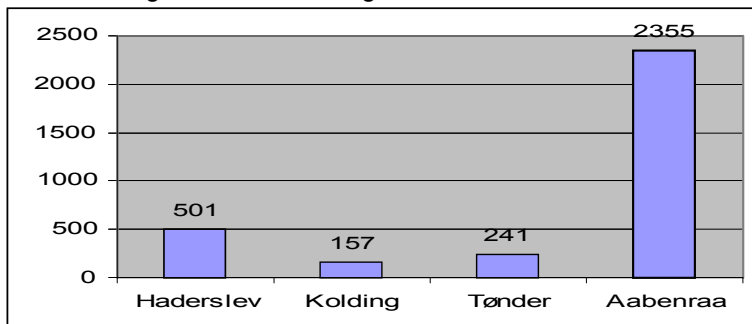
Pendlingstal for Sønderborg kommune 2006

Pendlingstal fra Sønderborg til nærmeste kommuner.

Pendlingstal til Sønderborg fra de nærmeste kommuner

Beskatningsgrundlag

Beskatningsgrundlaget pr. indbygger i Sønderborg Kommune er 131.705 kr. Det er 8,5% under landsgennemsnittet, og det svarer til samme niveau som gennemsnittet af samtlige kommuner udenfor hovedstadsområdet.

Beskatningsgrundlag pr. indbygger 2007	kr.
Sønderborg	131.705
Landsgennemsnit. excl. hovedstadsområdet	131.704
Landsgennemsnit	143.995

Landsbyerne og landsbylaug

Der er en landsdækkende tendens til at folk flytter fra landet og ind til købstæderne. Internt i Sønderborg-området er der en lignende tendens, hvor folk flytter fra landdistrikterne og ind til bymæssig bebyggelse. I de seneste 10 år har der i Sønderborg Kommune været en vandring på ca. 10% af indbyggerne på landet, der er flyttet ind til bymæssig bebyggelse.

	1997	2007	Vækst
Landzone	10.518	9.526	-992
Bymæssig bebyggelse	64.610	67.299	2.689
Indbyggere I alt	75.128	76.825	1.697

Sønderborg Kommune har 17 landsbyer med over 200 indbyggere. Derudover er der en lang række af landsbyer under 200 indbyggere.

Landsby	Indbyggertal 2007
Oksbøl	452
Stevning	471
Svenstrup	781
Asserballe	331
Lysabild	582
Skovby	360
Tandslet	700
Adsbøl	332
Holm	421
Blans	525
Hundslev	429
Ketting	206
Kær	335
Ullerup	429
Nybøl	1039
Skodsbøl	230
Kirke Hørup	285

Sønderborg Kommune har nedsat et landdistriktsudvalg, der delvist består af politikere og udvalgte repræsentanter fra landsbylaug og interesseforeninger.

Landdistriktsudvalgets formål er, at være bindeled mellem det enkelte lokalområde og byrådet, samt at støtte op om udviklingsprojekter i landsbyerne. Herved skulle landsbyer gerne blive mere attraktive for beboerne og projekterne skal være med til at gøre potentielle tilflyttere opmærksom på de mange muligheder, der er ved at bo på landet.

Endvidere er det udvalgets formål, at organisere opstart af landsbylaug og sikre vidensdeling mellem landsbylaugene.

Der er etableret landsbylaug i 26 lokalsamfund. Det vidner om et stort aktivitetsniveau og 24 af landsbyerne har etableret egen hjemmeside på InfoLand som kommunen har stillet til rådighed for landsbylaugene. På InfoLand kan laugene informere om deres aktiviteter, og vidensdeling mellem landsbyerne sikres hermed.

Landsbylaugene er:

- Adsbøl Borgerforening
- Avnbøl-Ullerup Landsbylaug
- Blans og omegns Landsbylaug
- Brunsnæs-Iller-Gammelgab Landsbylaug
- Dynt-Skelde Landsbylaug
- Egen Landsbylaug
- Kegnæs Ø gruppen
- Klingbjerg
- Kværs, Tørsbøl, Snurom Landsbyråd
- Kær halvøs Landsbylaug
- Landsbyforeningen for Almsted-Notmark-Hundslev
- Landsbygruppen for Tandslet Sogn
- Lokalråd Nybøl/Stenderup
- Lysabild Landsbyråd
- Oksbøl Sogneforening
- Rendbjerg-Egeskov-Skodsøl-Smøl-Vemmingbund Landsbylaug
- Stolbro/Stolbroløkke Bylaug
- Svenstrupper Lauget
- Østerholm Landsbylaug
- Ketting og Omegns Landsbylaug
- Holm beboerforening
- Lavensby Landsbylaug
- Stevning Lokalråd
- Mommark Landsbylaug
- Elstrup/Elstrupskov Landsbylaug
- Nybøl-Stenderup Lokalråd

Der er således en formaliseret struktur, hvor aktiviteter i landdistrikterne kan initieres og organiseres.

LAG'en kan også benytte denne struktur til informationskampagner og til tilbagemeldinger fra landdistrikterne om hvad der rører sig lokalt.

Sønderborg-områdets udfordringer

Overordnet kan udfordringer sammenfattes i følgende SWOT - analyse.

Svagheder:

- Demografiske skævheder med flere ældre og færre i den arbejdsdygtige alder
- Mangel på arbejdskraft, især på højtuddannede
- For få tager en længere videregående uddannelse
- Sønderborg er endestation for togforbindelse og fremtidig motorvej
- Ligger geografisk afsides

Styrker

- Stærkt erhvervsliv med Danfoss i spidsen
- Universitetsby
- Stærkt samarbejde mellem erhvervsliv og kommune
- Stærk mekatronik-klynge
- Mange kulturtilbud
- Stærk organisation på landdistriktsområdet

Trusler

- Yderligere demografisk skævvridning med flere ældre og færre unge
- Tiltrækning af tilflyttere mislykkes, fordi andre byer findes mere attraktive

Muligheder

- Attraktive bosætningsmuligheder i by og i landsbyer
- Tilbyde landets bedste børneby og skolesystem
- Satsning på naturen som rekreativt oplevelses rum
- Satsning på Sønderborg som Universitetsby
- Satsning på Sønderborg som børnefamiliernes foretrukne feriested.

Kilder:

Sønderborg Kommune, Udviklingsafdelingen. www.sonderborg.dk

Center for Erhvervsudvikling. www.cfe.dk

Kommunale Nøgletal. www.noegletal.dk

Danmarks Statistik, Statistikbanken. www.dst.dk

RST, det regionale turistselskab

Kommunernes Landsforening

Yderligere oplysninger om Sønderborg-området

Region Syddanmark har i 2009 i serien "Syddanmark i tal" udarbejdet en analyse af globaliseringens og lavkonjunktorens konsekvenser for Sønderborg Kommune. Analysen kan findes på <http://www.regionsyddanmark.dk/dwn88530.pdf>

Strategi

Visionen for LAG Sønderborg

LAG Sønderborgs overordnede vision er

at skabe livskvalitet i landdistrikterne.

Dette skal ske gennem projekter, der skaber synliggørelse af muligheder og værdier, der har en umiddelbar ressource på landet.

Grundlaget for disse projekter skal tage udgangspunkt i lokalbefolkningens behov og ønsker.

På sigt er det målet at LAG Sønderborg kan påtage sig en igangsættende og rådgivende rolle i forhold til projekter og udviklingsinitiativer generelt i hele Sønderborg Kommune.

Tematisering:

Bestyrelsen har fra perioden 2007-2009 positive erfaringer med at lave en tematisering af midlerne. Tematiseringen har sikret en prioritering af indsatsen og målet. Det er desuden bestyrelsens klare indtryk, at temaerne fra den første periode endnu ikke har udtømt deres udviklingsskabende potentiale. Derfor fastholdes tematiseringen i den følgende periode.

For perioden 2010-2011 vil der således fortsat være særlig fokus på nedenstående temaer:

- Aktiviteter, der skaber positiv udvikling i landsbyen
- Natur og kulturhistorie
- Iværksætteri og erhvervsprojekter

Fælles for disse temaer er, at de matcher andre initiativer i det geografiske område. På den måde styrkes samspillet og ikke mindst medfinansiering af projekterne. Bestyrelsen er meget bevidst om at der skal være grundlag for medfinansiering, for at opnå succes.

Indsatsområder

1. Aktiviteter der skaber positiv udvikling i landsbyen

LAG Sønderborg ønsker at understøtte de mange landsbyer og lokalsamfund, hvor der på trods af den generelle affolkningstendens er en god og positiv udvikling. Eksempler på indsats kunne være nedenstående:

- a. Tilflytning og/eller foryngelse
- b. Nye sociale netværk
- c. Servicefaciliteter
- d. Renovering og sanering af bygningsmassen i helhedsprojekter
- e. Kompetenceudvikling af personer der er involveret i udviklingen af attraktive levevilkår og erhvervsudvikling

2. Natur-og kulturhistoriske projekter

En rig og varieret natur er en vigtig ressource i landdistrikterne og nærhed til natur har afgørende betydning for bosætning, trivsel og til dels også for erhvervsudvikling. Adgangsforhold og nødvendige faciliteter til naturoplevelser skal være i orden og er vigtige elementer for et godt friluftsliv og for oplevelser. Projekter, der prioriterer helhed i natur- og friluftsoplevelser vil blive vægtet højt.

Mange flora og faunaarter er i tilbagegang, og derved bliver naturen forarmet og ensrettet. Sønderborg Kommune er en del af "Countdown 2010"*, som er et internationalt initiativ for at stoppe tilbagegangen af den biologiske mangfoldighed senest 2010.

Projekter, der understøtter dette initiativ vil blive prioriteret.

* www.regionsyddanmark.dk/wm231971

Kulturarven er et vigtigt element i lokalsamfundets udvikling, specielt inden for turisme og bosætning. Lokalsamfundet ønsker at kortlægge for at synliggøre den kendte og måske mindre kendte kulturarv, vil være vægtet. Eksempler på indsatsområder kunne være nedenstående:

- a. Kortlægning, bevarelse af og synliggørelse af kulturarv
- b. Adgang til og synliggørelse af naturen

3. Iværksætteri og erhvervsprojekter

Indsatsområdet i forhold til at skabe erhverv i landdistrikterne er også et vigtigt element i forbindelse med den videre udvikling i Sønderborg Kommunes landdistrikter. Her har bestyrelsen i særlig grad forsøgt at skabe synergi i forhold til andre kommunale eller private aktiviteter for erhvervsområdet.

Projekt Zero* er Sønderborgområdets vision om at være det første bæredygtige og CO2-neutrale vækstområde i Europa.

Derudover er erhvervsudvikling i nærsamfundet vægten. Det vil sige arbejdspladser i landdistriktet for de lokale borgere.

Turisme kan være en god kilde til arbejdspladser i landdistrikterne, ligesom fritid som erhvervsområde har et stort potentiale. Her håber bestyrelsen på spændende ideer og projekter.

Endelig er der erhvervsvirksomhed med udgangspunkt i lokalområdet ressourcer. Virksomheder der etableres i landdistriktet bør have fordel af lokale produkter og afsætningskanaler. Eksempler på indsatsområder kunne være nedenstående:

Iværksætteri der understøtter, er eller skaber:

- a. Projekt Zero
- b. Nyskabende i nærsamfundet
- c. Nærhed og forædling af områdets råvarer
- d. Turisme, kultur, fritid

Samarbejdsrelationer

LAG Sønderborg er igangsat af landdistriktsudvalget. Landdistriktsudvalget er et kommunalt ad hoc-udvalg, der har følgende sammensætning: 7 medlemmer fra landsbylaugene, 1 medlem fra hver af de gamle kommuner, 1 medlem fra Fagcenter Kultur og Fritid og 4 medlemmer udpeget af byrådet. Udvalget suppleres med 3 medlemmer, som udpeges af Landdistriktsudvalget blandt interesseorganisationer, som vælges for en afgrænset periode. Denne brede sammensætning betyder, at der under hele forløbet med dannelse af LAG Sønderborg har været stor fokus på samarbejdet og involveringen fra flere sider.

Landdistriktsudvalget har den løbende kontakt til alle lokalsamfund og gennem flere personsammenfald i LAG Sønderborg og landdistriktsudvalget, sker der løbende en effektiv vidensdeling og erfaringsudveksling. I den forbindelse er det relevant at nævne, at LAG Sønderborg har etableret en hjemmeside, der er en del af InfoLand, som på hjemmesideniveau binder lokalsamfundene sammen omkring nyheder og aktiviteter. Via LAG'ens hjemmeside er der hele tiden online kontakt til alle lokalsamfund.

Områdets mange interesseorganisationer og foreninger er tillige en del af netværket. Det samme er tilfældet med konsulentvirksomheder og resourcepersoner, som inden den lokale udviklingsplans tilblivelse var samlet til et ekspertmøde. Et møde hvor også Fødevarer Direktoratet deltog.

Via hjemmeside og e-mail til medlemmerne er det LAG Sønderborgs intention at fastholde en tæt og løbende dialog med relevante interessenter i LAG'ens arbejde.

* <http://www.projectzero.dk/>

Kvantificerede målsætninger

Perioden 2010-2011 betragter bestyrelsen som en periode, hvor læringen fra årene 2007-2009 skal omsættes til ambitiøse udviklingsmål for landdistrikterne i Sønderborg Kommune.

Erfaringerne fra første periode viser således, at der er stor søgning inden for indsatsområderne "Iværksætteri & erhvervsprojekter" og "Aktiviteter der skaber positiv udvikling i landsbyen". På disse områder har bestyrelsen derfor valgt at opjustere og gøre målsætningerne mere ambitiøse.

Omvendt viser erfaringerne fra 2007-2009, at LAG Sønderborg modtager relativt få ansøgninger inden for indsatsområdet "Natur- og kulturhistorie". Her har bestyrelsen valgt at fastholde målsætningerne vel vidende, at en realisering af målene kræver en udfarende indsats fra aktionsgruppens side.

Bestyrelsen er opmærksom på, at Fødevarerministeriet har sat skærpet fokus på effekten af projekterne – herunder hvordan projekterne konkret bidrager til at opfylde den lokale aktionsgruppes udviklingsstrategi. Det er bestyrelsens opfattelse, at dialogen mellem ansøger og LAG Sønderborgs koordinator skal sikre, at ansøger lever op til kravet om at dokumentere projekteffekten.

1. Aktiviteter der skaber positiv udvikling i landsbyen

Beskrivelse	Effekt mål
Projekter som bidrager til at skabe tilflytning/foryngelse	3-6 lokalsamfund fastholder/øger indbyggertallet i forhold til 2007-niveau (jf. s. 13)
Nye sociale netværk	5-7 nye sociale netværk
Servicefaciliteter	10-15 lokalsamfund med adgang til nye eller forbedrede servicefaciliteter
Renovering og sanering af bygningsmassen i helhedsprojekter	1 lokalsamfund har gennemført byfornyelsesprojekt
Kompetenceudvikling af personer, der er involveret i udvikling af landdistrikter	10-12 personer har deltaget i kompetenceudvikling

2. Natur- og kulturhistoriske projekter

Beskrivelse	Effekt mål
Kortlægning, bevarelse og synliggørelse af kulturarven	3-5 lokale projekter der bidrager til at kortlægge, bevare eller synliggøre kulturarven
Adgang til og synliggørelse af naturen	3-5 nye naturprojekter der skaber adgang til eller synliggør naturen

3. Iværksætteri og erhvervsprojekter

Beskrivelse af indsatsområde	Effekt mål
Projekter der understøtter Project Zero	10 nye arbejdspladser
Projekter der er nyskabende i nærsamfundet	8 nye arbejdspladser
Projekter der skaber nærhed og forædling af områdets råvarer	10 nye arbejdspladser
Projekter der understøtter turisme, kultur og fritid	20 deltidsjobs

Forventede aktiviteter

2007 – 2009

Som nævnt under målsætningerne betragter bestyrelsen denne periode som en læringsperiode. Det betyder at aktiviteterne primært er tilrettelagt med udgangspunkt i orientering og inddragelse af, samt formidling til, borgere, kommune, region og andre involverede organisationer.

Der skal skabes kommunikationsveje og netværk, der fra 2009 kan danne grundlag for en forankring af landdistriktsprogrammets muligheder og midler.

Samarbejdsrelationerne til Sønderborg Kommune har fra etableringens start været meget tæt og velfungerende. Der er skabt relationer som danner grundlag for et forsat samarbejde omkring Landdistriktsprogrammet og ikke mindst en projektgenerering generelt for området.

Borgerkontakten har ligeledes været tæt og involverende fra første skridt. Dette primært fordi, der gennem Landdistriktsudvalget, har været en velfungerende kommunikation til lokalsamfundene. Via dette udvalg og i samarbejde med Sønderborg Kommune er der etableret et hjemmesidesystem, der binder hele kommunen sammen via RSS. Systemet hedder InfoLand og er udviklet af Landdistrikternes Fællesråd. LAG-Sønderborgs hjemmeside er ligeledes tilknyttet. På den måde er der online kontakt til samtlige lokalsamfund i kommunen. Hjemmesidens adresse er: www.lag-sonderborg.dk.

Samarbejdet med Region Syddanmark er etableret gennem regionens repræsentant i LAG bestyrelsen, og det forventes udviklet løbende gennem 2008, når regionens strategi på området fastlægges.

Relationerne til øvrige organisationer med adresse eller relationer til Sønderborg Kommunes borgere er indtil nu begrænset til involveringen gennem opstartsprocessen, hvor et stort antal af disse har deltaget aktivt. Denne relation udbygges gennem 2008 via et eller flere vidensdelings møder, hvor dagsorden vil indeholde emner som sammenhængskraft, synergi i finansieringen og koordinering af den overordnede strategi for perioden 2009 til 2013.

Konkret er følgende aktiviteter planlagt/gennemført:

- Bestyrelsesmøde i alle ulige måneder.
- Ansøgningsfrist for projekter er fastlagt til den 1. i alle lige måneder. Behandling sker på førstkommande bestyrelsesmøde.
- Borgermøde omkring den lokale strategiske udviklingsplan den 5. december 2007. Mødet blev gennemført som en Café, hvor der også var mulighed for at spørge inviterede ressourcepersoner i forhold til udarbejdelse af projektansøgninger.
- Orientering om landdistriktsprogrammet generelt og i særdeleshed tematiseringen og mulighederne for ansøgning til projekter. Dette sker gennem lokale medier, trykte og elektroniske nyhedsbreve.
- Der udarbejdes faktaark på tryk og på nettet til download. Arkene udarbejdes som A4 ark i farver, hvor forsiden indeholder en beskrivelse af tema og indsatsområder. Bagsiden indeholder alt det praktiske omkring programmet, ansøgning, adresse m.m.
- Udarbejdelse af hjemmeside som en del af et større kommunalt netværk. Siden indeholder alle relevante oplysninger om landdistriktsprogrammet og bestyrelsens møder, aktiviteter m.m.

2010 – 2011

LAG Sønderborgs mission er fortsat at fordele projektmidler under Landdistriktsprogrammet til gavn for udviklingen af landdistrikterne i Sønderborg Kommune. For at realisere denne mission tilstræber vi at opnå den størst mulige grad af synlighed.

Konkret planlægger vi at gennemføre følgende aktiviteter:

- Ansøgningsfrist for projekter den 1. i alle lige måneder. Behandling sker på førstkommande bestyrelsesmøde (normalt ca. 3 uger efter ansøgningsfristen)
- Udsendelse af pressemeddelelser til lokale medier og elektroniske nyhedsbreve til medlemmer og interessenter i umiddelbar forlængelse af uddeling af projektmidler
- Vedligeholdelse af hjemmesiden www.lag-sonderborg.dk med opdateret information om tilskudsmuligheder, bestyrelsesmøder, uddeling af projektmidler, m.v.
- Distribution af brochure om LAG Sønderborg og tilskudsmulighederne under Landdistriktsprogrammet. Brochuren findes også på hjemmesiden til download.
- Afholdelse af informationsmøder om udbetaling og synliggørelse for projektholdere, der har modtaget tilskud fra LAG Sønderborg.

Desuden ønsker LAG Sønderborg så vidt muligt at deltage i lokale arrangementer, hvor det er relevant at fortælle om tilskudsmulighederne via Landdistriktsprogrammet.

Projekter og projektholdere

Erfaringerne fra perioden 2007-2009 viser, at ansøgningsproceduren i forbindelse med Landdistriktsprogrammet nødvendiggør vejledning. Dette er ikke mindst tilfældet, når ansøger er en frivillig forening, som ikke har ressourcer til at købe professionel projektrådgivning. Bestyrelsen ønsker derfor at stille vejledning til rådighed for ansøgere. Samtidig ønsker bestyrelsen at holde bestyrelsesarbejdet og koordinatorens opgaver synligt adskilt fra projektholdere og deres behov for rådgivning og hjælp til udfærdigelse af projekter.

Bestyrelsen forholder sig til strategi, målsætningerne og ikke mindst en udlodning af midler i forhold til veldokumenterede og velfinansierede projekter i henhold til indsatsområderne.

Koordinatorens rolle bliver at vejlede projektholderne ved henvendelse til LAG Sønderborg. Vejledningen relaterer sig primært til udfærdigelsen af ansøgning til LAG Sønderborg. Desuden kan koordinatoren henvise til andre finansieringsmuligheder. Målet med vejledningen er at sikre, at projektholder får udarbejdet en ansøgning og projektbeskrivelse, som kan danne et fyldestgørende beslutningsgrundlag for bestyrelsen, og som kan opfylde kravene i Fødevareministeriets efterfølgende legalitetskontrol. Det er koordinatorens opgave at balancere vejledningen, så det står klart for ansøger, at den endelige beslutningskompetence ligger hos bestyrelsen.

Koordinatorens vejledning af ansøgere falder i 3 faser:

1. Den første kontakt:

Ved den første henvendelse fra en ansøger foretager koordinatoren en umiddelbar vurdering af, om ansøgers projekt falder inden for rammerne af LAG Sønderborgs udviklingsstrategi og Landdistriktsprogrammet. Hvis projektet falder uden for udviklingsstrategien/Landdistriktsprogrammet, henvises der til andre finansieringsmuligheder og eventuelt til muligheder for at købe rådgivning i forbindelse med projektansøgninger. Hvis projektet falder inden for udviklingsstrategien og Landdistriktsprogrammet, orienteres projektholderen om ansøgningsproceduren, og der træffes aftale om det videre vejledningsforløb.

2. Vejledning på stedet

Med henblik på at kvalificere vurderingen af projektet ønsker bestyrelsen, at koordinatoren så vidt muligt afholder et møde med ansøgere om tilskud fra LAG Sønderborg. Ideelt set bør mødet afholdes på stedet for projektets aktiviteter. På mødet gennemgår koordinatoren ansøgningsskema og skabelon til projektbeskrivelse samt rådgiver om eventuelle andre finansieringsmuligheder. Ansøger opfordres til at sende et udkast til en ansøgning i god tid før ansøgningsfristen.

3. Dialog omkring ansøgning

Alle ansøgere har mulighed for at sende et udkast til en ansøgning til koordinatoren. Udkastet gennemlæses af koordinatoren, der giver ansøger feedback på ansøgningen. På baggrund af koordinatorens feedback udfærdiger ansøger den endelige ansøgning. Målet med dialogen er at sikre, at den endelige ansøgning opfylder alle formelle krav, samt at ansøgningen giver bestyrelsen et fyldestgørende vurderingsgrundlag.

Bestyrelsen anser det for væsentligt, at der skabes en klar og entydig kommunikation i forhold til hvilke projekter, der kan ansøges om støtte til. Ingen borgere må være i tvivl om, hvordan de søger, hvad de kan søge og hvilken rådgivning, der kan forventes fra LAG'en.

Bestyrelsen er meget bevidst om, at der skal skabes en positiv stemning i forhold til alle projektholdere, uanset om deres projekt godkendes eller ikke godkendes. Kommunikation skal være klar og så vidt muligt personlig, eftersom der arbejdes i et nærområde. Det er af stor vigtighed, at LAG Sønderborg opleves som en positiv samarbejdspartner – også når projektet afslås eller henvises til andre programmer.

Indenfor disse rammer skal koordinatoren agere.

Budget

Den politiske aftale om Grøn Vækst fastsætter, at de lokale aktionsgruppers budget for 2009 fastholdes programperioden ud. LAG Sønderborgs budget 2010-2011 er derfor lavet med udgangspunkt i bevillingen for 2009.

LAG Sønderborgs budget 2010-11

	2010	2011
	DKK	DKK
Administrationsudgifter		
Løn	287.500	287.500
Administration	52.500	52.500
Samlet budget til administrationsudgifter*	340.000	340.000
*Det resterende budget er overført til fordeling til tilskud til projekter		
Tilskud til projekter		
Nye arbejdspladser		
Iværksætteri og erhvervsprojekter (40%)	596.037	596.037
Attraktive levevilkår		
Natur- og kulturhistoriske projekter (35%)	521.536	521.536
Aktiviteter der skaber positiv udvikling i landsbyen (25%)	372.526	372.526
Samlet budget til tilskud til projekter	1.490.099	1.490.099
Samlet budget fra Landdistriktsprogrammet	1.830.099	1.830.099

Tidsplan

Bestyrelsen betragter arbejdet med udviklingsstrategien som en fortløbende proces. Derfor tages udviklingsstrategien op til revision igen i anden halvdel af 2011.

LAG Sønderborg
C/O Landdistrikternes Hus
Jacob Gades Allé 5
6600 Vejen

*Regional Udvikling
Vækstforum og Erhvervsudvikling*
Kontaktperson: Steffen With
Steffen.With@regionsyddanmark.dk
regional.udvikling@regionsyddanmark.dk
Direkte tlf. 75631960

2. december 2009
Journal nr. 09/16486
Side 1 / 1

Godkendelse af " Lokal udviklingsstrategi for LAG Sønderborg under landdistriktsprogrammet for perioden 2007 - 2013"

LAG Sønderborg har den 23. november 2009 fremsendt en revideret udgave af udviklingsstrategien for perioden 2007 – 2013 til godkendelse hos Syddansk Vækstforum og Region Syddanmark.

Udviklingsstrategien understøtter Syddansk Vækstforums erhvervsstrategi og understøtter også den regionale udviklingsplan for Region Syddanmark. Strategien tager fat i flere af de centrale udfordringer i LAG Sønderborg geografiske område.

Udviklingsstrategien for Sønderborg Lokale Aktionsgruppe er derfor godkendt af Region Syddanmark, hvilket samtidig er godkendelse på vegne af Syddansk Vækstforum.

Den nye strategi justerer de kvantitative målsætninger med udgangspunkt i, at de tre indsatsområder og den procentvise fordeling mellem disse fastholdes.

Venlig hilsen

Mikkel Hemmingsen
Udviklingsdirektør

15-december-09
dkgsva

Lag Sønderborg
Jacob Gades Allé 5
6600 Vejen

Lag Sønderborg

Som Sille Marcussen Dall i mail af den 15. december 2009 til Dem, godkender Sønderborg kommune den reviderede udviklingsstrategi.

Hun oplyser endvidere, at der kommer et nyt forslag til kommuneplanen i januar 2010, hvilket kan have betydning for nogle af emnerne under analysen.

Venlig hilsen

Grete Svaneberg
Telefon 8872 5450
gsva@sonderborg.dk

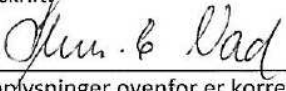
PLAN

Sønderborg Kommune
Innovation, Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
8872 4072 T
8872 6502 F
innovation@sonderborg.dk
www.sonderborg.dk

Underskrifter

Dato: 16/12 2009	Formandens navn: FLEMMING TOFF
	Formandens underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet, og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Dato: 16/12 2009	Bestyrelsesmedlemmets navn: H. C. Nielsen
	Bestyrelsesmedlemmets underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet, og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Dato: 16/12 2009	Bestyrelsesmedlemmets navn: SVEN-ERIK VAD
	Bestyrelsesmedlemmets underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet, og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.